

بازار برق ایران

همانطور که می دانید، در یکی دو دهه اخیر صنعت برق در سراسر دنیا دستخوش تغییرات بنیادینی گردیده است که از آن تحت عناوین مختلفی همچون "مقررات زدایی"، "تجدید ساختار در صنعت برق"، "تجدید قوانین" و یا ... یاد می شود. کشورهای مختلف با انگیزه های مختلفی وارد مرحله نوین صنعت برق گردیده اند. بازار برق ایران با ابلاغ آیین نامه "تعیین روش، نرخ و شرایط خرید و فروش در شبکه برق کشور" توسط وزیر محترم نیرو در تاریخ 82/8/1 راه اندازی گردید. از مهمترین دلایل و انگیزه های تجدید ساختار و راه اندازی بازار برق در ایران می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

1. ایجاد فضای رقابتی در بخشهای تولید و توزیع برق
 2. تامین منابع مورد نیاز از طریق حضور بخش غیر دولتی در سرمایه گذاری
 3. افزایش بهره وری اقتصادی
- ساختار بازار برق ایران مدل آژانس خرید می باشد، که لازم است کلیه خریداران و فروشندگان در بازار برق حضور داشته باشند. از بارزترین مشخصه های بازار برق ایران می توان به موارد زیر اشاره نمود:
- 1- مدل بازار در بازار برق ایران روز قبل می باشد.
 - 2- مدل حراج در بازار برق ایران حراج یکطرفه می باشد.
 - 3- پرداخت به فروشندگان بر مبنای روش پرداخت بر مبنای پیشنهاد می باشد.
 - 4- بازار برق ایران بازار عمده فروشی می باشد.
 - 5- نرخ خرید از بازار برق ایران به شکل یکنواخت و بر اساس قیمت تسویه بازار می باشد.
 - 6- پرداخت بابت خدمات انتقال بر مبنای آمادگی می باشد.

مدل بازار برق در ایران مدل Pool می باشد، که در این مدل شرکت در بازار برای کلیه خریداران و فروشندگان اجباری می باشد. مدل پرداخت به فروشندگان در بازار برق ایران تمایزی و یا پرداخت بر مبنای پیشنهاد می باشد. در بازار برق ایران رقابت فروشندگان در بخش انرژی می باشد. فروشندگان مجاز هستند منحنیهای عرضه انرژی را در پله های صعودی و حداکثر در 10 پله به بازار برق ارائه نمایند. در صورت پذیرش این قیمتها در بازار برق بر مبنای قیمت پیشنهادی به واحدها پول پرداخت خواهد شد و نه بر مبنای حداکثر قیمت پذیرفته شده در بازار.

پرداخت بابت ظرفیت ثابت می باشد. در بازار برق بر اساس ظرفیت آماده تولید واحدهای نیروگاهی مبلغی بابت آمادگی به ازاء هر مگاوات ساعت آماده پرداخت می شود. نرخ آمادگی مطابق با آیین نامه سال 84 برابر با 72000 ریال بر مگاوات ساعت بوده که در ضرایب مختلفی که تابع ساعات روز، ایام هفته و ماههای سال می باشد، این نرخ ضرب می گردد. این مبلغ صرفنظر از اینکه نیروگاه تولید نماید و یا تولید ننماید، پرداخت می شود. نرخ آمادگی برای تمام نیروگاههای کشور ثابت می باشد.

نرخ فروش انرژی به خریداران ثابت می باشد و یا به تعبیر دیگر دریافت از خریداران به شکل یکنواخت می باشد. در این حالت متوسط مبلغ پرداختی در کل کشور به ازاء تمام نیروگاهها محاسبه شده و این نرخ در کل کشور ثابت می باشد و هر یک از خریداران بر اساس این نرخ بایستی به بازار برق پول پرداخت نمایند.

پرداخت بابت خدمات انتقال بر مبنای آمادگی می باشد. در واقع می توان گفت مبلغ پرداختی بابت خدمات انتقال وابسته به ظرفیت آماده تجهیزات انتقال و فوق توزیع می باشد و ارتباطی به انرژی جابجا شده توسط این تجهیزات ندارد. دلیل این امر هم این است که در حال حاضر تجهیزات اندازه گیری که بتواند انرژی جابجا شده را اندازه گیری نماید در سراسر کشور و در تمام تجهیزات نصب نگردیده است.

در حال حاضر فروشندگان برق شامل شرکتهای برق/آب منطقه ای(شرکتهای برق/آب منطقه ای به نمایندگی از نیروگاههای واقع در حوزه خود در بازار برق نقش فروشنده را ایفا می نمایند)، شرکت توانیر و نیروگاههای با خرید تضمینی می باشند. از سوی دیگر شرکتهای برق منطقه ای در بازار برق نقش خریدار را نیز ایفا می نمایند. لازم بذکر است با توجه به تصویب ماده واحده استقلال شرکتهای توزیع استانی توسط مجلس محترم شورای اسلامی در تاریخ 84/11/9 بزودی شرکتهای توزیع در بازار برق بعنوان خریدار برق حضور خواهند داشت. لازم بذکر است شرکتهای برق منطقه ای بعنوان مالک تجهیزات انتقال در بازار برق ایران نقش ارائه دهنده خدمات انتقال را نیز بر عهده دارند.

مأموریت ، اهداف ، وظایف

- ✓ خرید و فروش عمده برق در داخل و خارج از کشور و نظارت بر خرید و فروش عمده برق در داخل و خارج از کشور و دیگر عملیات در بازار برق که توسط سایر اشخاص حقیقی و حقوقی در چارچوب ضوابط و مقررات بازار برق انجام می شود.
- ✓ مدیریت دسترسی و جابجایی (ترانزیت) انرژی الکتریکی در شبکه برق شامل تبادلات درون و برون مرزی و اتخاذ تدابیر لازم برای پیشگیری از وضعیتی که رقابت در بازار برق را محدود می نماید.
- ✓ تدوین مقررات ، استانداردها و دستورالعملهای مرتبط با اهداف و موضوع فعالیت بازار برق و ارسال آنها به هیئت تنظیم بازار برق جهت تصویب

منبع : شرکت مدیریت برق ایران - وزارت نیرو